СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 55. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 20-го березня 1946. No. 55. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, March 20, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРОДОВЖЕННЯ ПРИМУСОВОГО ПОБОРУ ДО ВІЙСЬКА

Зогляду, що теперішній закон про примусовий побір до війська вигасає з днем 15 травня, президент Труман візвав провідників конґресу продовжити цей закон ще на один рік. Як підставу до такого домагання президент згадав потребу негайних засобів для оборони і забеспеки краю. Провідники конґресу, які брали участь в конференції в Білім Домі виявили, що президент теж домагався приспішення акції в справі британської позички, законодавства для розбудови домів, продовження контролі цін і законодавства в справі атомової сили.

БЕЙРУК ЧЛЕНОМ АТОМОВОЇ КОМІСІЇ В О.О.Д.

Президент Труман іменував старого президентського дорадника Бернарда М. Бейрука членом атомової комісії при Орґанізації Обєднаних Держав. Це іменування є виповненням рішення О.О.Д. в Лондоні, щоб створити комісію світової контролі для атомової сили. Бейрук, принявши номінацію, змісця іменував чотирох помічників для такої праці. Він теж заявив, що в справах виробу атомової бомби він буде радитися з американськими знавцями, які виробляли бомбу вчасі війни.

КРУҐ ОБНЯВ УРЯД СЕКРЕТАРЯ НУТРІШНИХ СПРАВ.

Наслідник Гаролда Ікеса в уряді секретаря нутрішних справ, Джуліюс А. Круґ, після його затвердження сенатом, склав присягу і обняв уряд в понеділок 18 березня. Він виявив, що підсекретарем буде Оскар Л. Чапман.

СЕКРЕТАР О.О.Д. В АМЕРИЦІ.

Тригва Лі, секретар Орґанізації Обєднаних Держав, приїхав літаком з Лондону до Вашинґтону, щоб обняти свій уряд в О.О.Д. Його дорога була важка зогляду на бурливу погоду, тому при висіданню з літака у Вашинґтоні не було багато репортерів. Лі проведе три дні у Вашинґтоні як гість департаменту стейту, відвідає президента, а потім поїде до Ню Йорку, щоб підготовити засідання Ради Забеспеки О.О.Д.

ФАБРИКА ФОРДА В НЮ ДЖЕРЗІ.

Коло місцевости Меточен, у стейті Ню Джерзі, в віддалі 30 миль від Ню Йорку, почали будувати нову фабрику Форда коштом вісім і пів міліона долярів. У ній будуть складати автомобілі з назвою Линколн-Меркюрі. У фабриці дістануть працю 2,500 робітників. Друга фабрика для складання цього авта буде збудована в Лос Анджелес, у Каліфорнії.

ЗАКРИТА КРИТИКА НА КОМУНІСТІВ У ПРОМОВІ ЧОРЧИЛА.

У понеділок 18 березня Колюмбійський університет в Ню Йорку надав бувшому британському прем'єрови Винстонови Чорчилеви диплому почесного доктора прав. При цій нагоді Чорчил виголосив промову, в якій сказав, щоб в Америці люди вчилися добре анґлійської мови. Очевидно, це був дальший натяк Чорчила на його тему про конечність збратання народів, що говорять анґлійською мовою. Він теж згадав про потребу вивчення історії, а комуністам сказав, щоб вони пізнали історію білих мурашок, бо від них довідаються дещо і про будучність. До цеї завваги Чорчил не хотів дати ніякого пояснення. Зате природники пояснили, що білі мурашки живуть 30—40 міліонів літ і не роблять ніякого поступу.

ПРЕЗИДЕНТ В СПРАВІ ПАРАДНИХ БЕНКЕТІВ.

Діставши запрошення на бенкет Комітету для Роздачі нагород Колієра, президент Труман піддав думку, щоб відкликати цей бенкет, а харчі призначити на голодову акцію. Коли запитали президента, чи він загалом противиться бенкетам під теперішню пору, він не дав ясної відповіди. Зате секретар Білого Дому Чарлз Рос дав в імени президента таке вияснення: Президент не противиться відбуванню бенкетів, але радить зберігати як найбільше мучних страв та товщів, щоби виповнити програму зберігання харчів для ратунку голодних у світі.

ВЛАСНИКИ МАЙН ЗА 40 ГОДИН ДЛЯ МАЙНЕРІВ.

У переговорах з головою майнерської юнії Джаном Луїсом про підвишку платні для майнерів, підприємці виявили погляд, щоб приняти як засаду 40-годинний тиждень праці для майнерів мягкого вугілля, замісць установляти 35 годин праці і різні наддатки. Вони хочуть заключити новий контракт перед 1. квітня, коли то вигасає теперішній контракт.

Мекензі Кінг оприлюднює пляни Советів для створення пятої колюмни в Америці

Премієр Канади В. Л .Мекензі Кінг виявив у парляменті в Отаві пляни для переводження соетського шпигунства зверненого проти Канади, Злучених Держав і Великої Британії, а також пляни створення в Канаді осередку діяльности пятої колюмни, поширеної на згадані три держави. Історію переповів премієр на підставі документів советської амбасади в Отаві, переданих канадійському урядови Іґором Ґусенком, який був в амбасаді урядовцем для відчитування тайного письма. Ґусенко виказав, що пяту колюмну творить советський уряд при допомозі визначних людей у згаданих державах.

Премієр Кінг заявив, що він знає особисто маршала Сталіна і має переконання про нього, що він не погодивсяб на такі затії проти заприязненої держави. Тому Кінг думає, що не прийде до зірвання дипльоматичних взаємин з Советами.

Перші вісти про шпигунство й організування пятої колюмни дістав канадійський премієр ще в жовтню 1945 р. і тому негайно поїхав до Вашингтону і Лондону, щоб повідомити президента Трумана й премієра Атлія про відкриття. У своїй промові в парляменті в понеділок, 18. березня Кінг подав обемисті інформації про слідство, ведене в цій справі в Канаді, а точні інформації прийдуть вчасі суду, який буде відбуватися над обвинуваченими канадійськими громадянами.

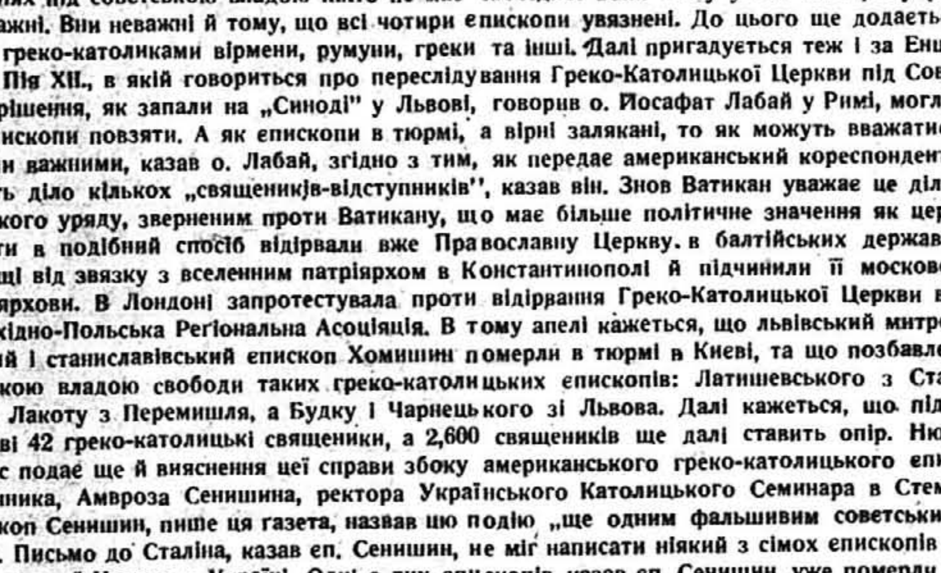
ЛІМЕН ДОМАГАЄТЬСЯ ОДНОЇ СВІТОВОЇ РАДИ ДЛЯ ПОБОРЮВАННЯ ГОЛОДУ.

Негайного покликання до життя однієї світової ради для поборювання голоду в всіх краях домагався Герберт Г. Лімен, дотеперішній генеральний директор УНРРА на конференції в Атлантик Ситі у своїм кінцевім звіті. Лімен виявив, що передвчасне відкликання пайкування харчів дуже пошкодило акції УНРРА. Особливо становище Злучених Держав довело до траґічного положення.

Обговорюючи доставу харчів для європейських скитальців, Лімен виявив, що багато скитальців приневолює американська влада до репатріяції і тим кривдить людей, яких хтось підозріває в военних злочинах. В однім місці Лімен згадав, що багато таких осіб зазнають переслідування, але не назвав по імени національности, до якої ці люди належать. Лімен теж сказав, що всі держави мусять скласти одну раду для голодової акції, інакше завалиться усей лад і пропадуть осяги перемоги з останньої війни.

Ватикан проти ухвал „синоду" у Львові, бо вони без участи епископів неважні, а епископи в тюрмах або загинули

Кореспондент часопису Ню Йорк Таймс звідомляє з Риму до цеї ґазети, що в Ватикані не визнають рішення „Синоду" Греко-Католицької Церкви у Львові ,що то зірвав з Ватиканом Унію, що існувала 350 років, та заявився за злуку з Російською Православною Церквою і з московським патріярхом Алексієм як головою .Заяву в цій справі проголосила Свята Конґреґація Східних Церков. В тій заяві кажеться, що „Синод" та його рішення це „діло кількох священиків-ренеґатів'. Далі поясняеться, що коли мова про „Церкву в Західній Україні", то тут мається на думці три греко-католицькі діецезії: Львівську, Перемиську і Станиславівську, з яких советська влада усунула усіх епископів-ординаріїв і епископів-помічників і або їх увязнила, або депортувала, а більшість духовенства знайшлася в такому положенню, що не може виконувати своїх духовних обовязків. Далі сказано в ватиканських колах, що на тих територіях під советською владою ніхто не має свобідної волі. Тому усякі того роду рішення є неважні. Вни неважні й тому, що всі чотири епископи увязнені. До цього ще додається, що є ще греко-католиками вірмени, румуни, греки та інші. Далі пригадується теж і за Енцикліку папи Пія XII., в якій говориться про переслідування Греко-Католицької Церкви під Советами. Такі рішення, як запали на „Синоді" у Львові, говорив о. Йосафат Лабай у Римі, могли тільки епископи повзяти. А як епископи в тюрмі, а вірні залякані, то як можуть вважатись такі ухвали важними, казав о. Лабай, згідно з тим, як передає американський кореспондент. Це є мабуть діло кількох „священикјв-відступників'', казав він. Знов Ватикан уважає це ділом советського уряду, зверненим проти Ватикану, що має більше політичне значення як церковне. Совети в подібний спосіб відірвали вже Православну Церкву. в балтійських державах і в Польщі від звязку з вселенним патріярхом в Константинополі й підчинили її московському патріярхови. В Лондоні запротестувала проти відірвання Греко-Католицької Церкви від Риму Східно-Польська Реґіональна Асоціяція. В тому апелі кажеться, що львівський митрополит Сліпий і станиславівський епископ Хомишин померли в тюрмі в Києві, та що позбавлено советською владою свободи таких греко-католицьких епископів: Латишевського з Станиславова, Лакоту з Перемишля, а Будку і Чарнецького зі Львова. Далі кажеться, що піддались Москві 42 греко-католицькі священики, а 2,600 священиків ще далі ставить опір. Ню Йорк Таймс подає ще й вияснення цеї справи збоку американського греко-католицького епископа-помічника, Амвроза Сенишина, ректора Українського Католицького Семинара в Стемфорді. Єпископ Сенишин, пише ця газета, назвав цю подію „ще одним фальшивим советським триком". Письмо до Сталіна, казав еп. Сенишин, не міг написати ніякий з сімох епископів Греко-Католицької Церкви в Україні. Одні з тих епископів, казав еп. Сенишин, уже померли в тюрмі в Києві, а інші є мабуть ще далі увязнені на приказ комуністичної влади.

КАРТИНА З МАНДЖУРІЇ, З МІСТА МУКДЕНУ.—Тепер багато пишуть про Манджурію, а особливо про це, які є дальші пляни Советів щодо того краю, відомого з великих природніх багатств і дуже розвиненого промислово. На образку бачимо китайські війська ґен. Чянґ Кай-шека, як займають місто Мукден по відступі советських частин.

ІРАН АПЕЛЮЄ ДО О.О.Д. У СПРАВІ СОВЄТСЬКОЇ АРМІЇ, ЩО ДАЛІ ОСТАЄ В КРАЮ

Справа дальшого перебування совєтських військ в Ірані опиниться знов в Раді Забеспеки Обєднаних Держав, бо іранський премієр поручив іранському амбасадорови в Вашинґтоні апелювати щодо цього до цеї установи. Апель опертий на зобовязанню Совєтів вицофати свої війська з Ірану найдалі до 2. березня 1946, згідно з тим, як вирішено цю проблему договором з 1942 року.

„НЕПРИЯЗНИЙ КРОК".

Совєтський уряд мав дати іранському урядови до пізнання, що якщо він заапелює до Ради Забеспеки Обєднаних Держав у справі совєтських військ в Ірані, то він вважатиме це „неприязним кроком".

ІНЩІ СПРАВИ В О.О.Д.

В Раді Забеспеки, що розпічне свої наради в Ню Йорку вже за кілька днів, будуть мати повно клопоту не тільки з Іраном і Совєтами, але й з іншими протестами чи апелями. Отже Франція, поперта Совєтами, апелює до Ради Беспеки Обєднаних Держав у справі ґенераліссімуса Франка в Еспанії, твердячи, що він є загрозою для міжнародного миру. Югославський уряд Тіта протестує проти польських військ, що стоять в Італії під проводом ґен. Андерса, кажучи, що вони є загрозою для забеспеки Югославії. Югославія теж апелює ще в справі Альбанії, домагаючись, щоб істнуючий там просовєтський уряд був допущений у членство Орґанізації Обєднаних Держав.

ХОЧУТЬ ІНФОРМУВАТИ СОВЄТИ.

Велика Британія хоче завести постійні радіові російські години, щоби передавати російською мовою різні новини, призначені для населення в Совєтському Союзі. Причина, як пишеться, є та, що люди в Совєтах знають тільки одну сторону кожної справи, себто тут, яку передає урядова совєтська пропаганда. В такий спосіб знають там люди теж і те, за що іде в спорі між Британією і Совєтським Союзом. Досі совєтський уряд був проти цього, щоби передавати такі речі для народів у Совєтах, як збоку Британії, так і Злучених Держав. Безпосередна причина такого британського кроку є проти-британська кампанія, яка розгорілась в Совєтах у пресі й через радіо. Якщоб мали передавати такі новини російською мовою теж і з Злучених Держав, то на це треба би мати згоду конґресу.

КАЖЕ, ЩО АМЕРИКА ХОТІЛА НАПАСТИ НА ЕСПАНІЮ.

Еспанський уряд ґен. Франка оголосив „відповідь" на „Білу Книгу", видану урядом Злучених Держав, а звернену проти режіму ґен. Франка як того, що держав з державами „Осі". Тепер „відповідь", що має 5,000 слів, обвинувачує Злучені Держави, що вони вели в 1943 році в Північній Африці шпіонажу, звернену проти Еспанії, а в 1944 виготовили плян нападу на Еспанію. „Відповідь" виготовило еспанське міністерство заграничних справ. У ній кажеться, що Еспанія поводилась завжди супроти Злучених Держав бездоганно. Далі кажеться ще й те, що ґен. Франко спочатку війни викручувався від участи у ній по стороні „Осі", а пізніше цілком отверто відмовився від цього.

ДОБАЧИВ ПРОГРУ В 1945 РОЦІ.

Герман Ґерінґ, зізнаючи далі на суді в Норембергу, казав, що він доперва в січні 1945 року прийшов до переконання, що Німеччина війну програла. Це було тоді, як червона армія зявилась над Одрою, а в Арденах здержано офензиву ґен. фон Рундштеда. Щодо „безумовної здачі", яку ухвалили Чорчил і Рузвелт в Казаблянці, казав Ґерінґ, то вона скріпила завзятість німців і зробила війну більш безпощадною.

ГІТЛЄР І СОВЄТИ.

З Франкфурту над Меном звідомляють про тайні документи націстівського міністерства заграничних справ, що попали в американські руки. Вони відносяться до моменту перед самим нападом Гітлера на Совєти. Тоді прибув до Берліна Вячеслав Молотов і хотів цей напад спинити, пропонуючи Німеччині совєтсько-німецький мілітарний союз. Ті документи є в Вашинґтоні. Але зміст їх відомий деяким особам, які переповіли його кореспондентови часопису Ню Йорк Таймс. Совєти домагалися за цей союз: цілої польської території, що була тоді в руках Совєтів, Литви, Естонії й Латвії, Карельської шийки, Басарабії і Буковини, повної контролі над Дарданелями, вільної руки в Іраку та Ірані та стільки території з Савді-Арабії, щоби можна було Совєтам контролювати Перський залив і Аденський залив, звідки можнаб контролювати рухи над Червоним морем.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

"СТРУС", ЩО НАБРАВ ВІДВАГИ

Страшне! Запродують рідну справу! Скумались з вшехполяками, мадярами і мадяронами! І навіть не мають відваги до того признатись! Струси!

Аж цілу сторону ось такої провокаційної неправди навалив нюйорський „Громадський Голос", доповнюючи з свого боку брехні большевицьких Українських Щоденних Вістей про українську участь у нарадах у Пітсбургу, звернених проти комуністів. У чому-ж справа?

До У. Н. Союзу віднісся свого часу предсідник „Соединения", щоби прибути на наради в Пітсбургу в такій справі, чи не можлива співпраця, головно між словянськими запомоговими організаціями. Ішло про шкідливу акцію, яку веде в Америці Словянський Конгрес, що є контрольований комуністами і вдійсности американських словян не представляє, хоч під їхньою назвою виступає. Отже треба би цьому протидіяти. Крім цього є теж думка, що тепер настала така пора, що ми повинні в Америці ще раз пробувати зближитися до наших братів з Закарпаття і можливо дійти з ними до усунення того найголовнішого, що нас розеднує. Тому рішено вислати на ті наради обсерваторів, як від У. Н. Союзу, так і „Свободи".

На тих нарадах ніхто ні словом не порушував ніяких справ у такий спосіб, щоби можна було не годитись з ними з американського чи українського боку. Був напятнований націзм і фашизм, а окрему увагу присвячено теперішній комуністичній пропаганді по місцевостях і серед відділів запомогових організацій. А що між тими, що говорили, були перші основники Словянського Конгресу в Америці, то можна було дізнатись від них незвичайно багато цікавих річей, як ту організацію обмотали большевики, та яка її теперішня діяльність, хто аранжує поїздки, наймає галі, звідки ідуть фонди, хто реферує. Короткий звіт про це, що було вислідом тих нарад був поданий в „Свободі" з минулої пятниці. Це, що той звіт припізнився, дало притоку комунізуючому шевлилі з „Громадського Голосу" підступно підозрівати наш часопис і організацію в якихсь „коншахтах" з поляками, мадярами і т. п. А так є, що „Свобода" поступила з поміщенням новинки про це все чесно, бо згідно з ухвалою зборів, що ніяка газета ні організація не має подавати ніякої новинки, поки не дістане офіційного комунікату. Така була загальна ухвала й інструкція. І „Свобода" її з свого боку точно придержувалась.

До цього додамо, що не булоб дива, якби хто інший робив у добрій вірі закид, чому не було в „Свободі про це згадки. Але д-р В. Левицький, редактор „Громадського Голосу" має найменше моральне право це робити, бо, як творив Український Конгресовий Комітет проти Гітлера і Сталіна, то спинював тижнями різні комунікати, чи взагалі до них не допускав, хоч усі були проти таких метод і протестували. Та він вживав тоді в „Чвірці" подібного вета, як його вживав Сталін у „Трійці"... Боявся свого загалу і не хотів його інформувати. Аж як пішов з Кремлем, то й відваги набрав.

Підстави вашингтонських „непорозумінь"

Вчасі пресової конференції, в четвер 15. березня, сказав президент Труман без окремого запиту, що нема ніякої підстави до поширювання поголосок, начеб між ним і секретарем стейту Бирнсом було якесь непорозуміння. Заява президента була очевидно спростуванням газетних вісток, що Бирнс має уступити зо свого становища.

Вісти про різні переміни на високих становищах звичайно мають підставу у якихсь непорозуміннях. Ці непорозуміння можуть бути принципові або особисті. Ідейні, коли хтось з високих урядовців не годиться з напрямом праці інших високих урядовців. Коли не можна довести до співпраці усіх, тоді хтось мусить уступити. Замітним уступленням з причин принципового розходження було уступлення підсекретаря стейту Сомнера Велеса за часів урядування секретаря Кордела Гола.

Видним прикладом особистого непорозуміння є недавне уступлення Гарольда Ікеса зо становища секретаря нутрішніх справ, коли він спротивився іменуванню Едвина В. Полія підсекретарем фльоти. Це особисте непорозуміння наносить більше шкоди теперішній адміністрації, ніж колишнє принціпове розходження між Велесом і Голом, бо Ікес із особистих справ переходить до загальних і виступає вже прилюдно по стороні ідейних противників президента й його політики.

У давніших монархістичних краях такі особисті непорозуміння рідко коли діставалися до прилюдного відома, бо їх вважалося за „палатні тайни". Таксамо рідко коли чуємо про непорозуміння в диктаторських краях. Але в такій демократичній країні, як наша, це щось звичайне і воно не викликає такого потрясення, як це сталося в тоталітарній державі. Бо нема внас загально звісних диктаторських „чисток", „ліквідацій" чи втеч заграницю. Та хоч і нема аж таких потрясень, то всетаки такі непорозуміння викликають занепокоєння серед загалу, особливо в таких часах, які саме тепер переживаємо.

Занепокоєння походять з цього, що вчасі минулої війни до федерального уряду принято таку велику кількість людей з протилежними поглядами, що лише воєнне положення і спільна загроза втримала їх усіх разом. Коли воєнне положення минуло, мало хто звертав увагу на особисті непорозуміння. Але тепер приходить знову загроза й тому публика побоюється якоїсь небеспеки для цілости краю з таких непорозумінь. От проголошено, що в воєннім департаменті заборонено приймати комунізуючих на становища, звязані з військовими тайнами. Таке саме вже слідно і в департаменті заграничної політики, тобто в секретаріяті стейту. Та це відноситься лише до менших перемін, які не мають впливу на політику.

Зате інакше стоїть справа з поголосками про непорозуміння між секретарем Бирнсом і президентом Труманом. Про цю справу пише Джозеф Алсоп у Ню Йорк Геральд Трибюн і дає належне вияснення. Він каже, що в колах деперішньої адміністрації здавна йшла критика поведінки Бирнса супроти Совєтів. Головними критиками Бирнса є прибічник президента у військових справах адмірал Лейгі і провідники сенату. Вони твердять, що Бирнс не поступає супроти Росії так, як бувби це робив президент Рузвелт, колиб так був жив. Рузвелт, разом з своїм дорадником Гарієм Гопкінсом, будиб змісця спинили Росію в її посяганнях, хоч як вони приязно до неї відносилися. А Бирнс цього не зробив і тому саме дійшло до теперішніх натягнених відносин — так кажуть противники Бирнса.

Прихильники політики Бирнса відповідають на це так: Колиб Рузвелт був так зробив, то публика змісця булаб повірила, що Росія недодержала обіцянок чи умов, бо кожний знав про уступчивість Рузвелта супроти Росії. Але, як прийшов Труман і закордонну політику переняв на себе Бирнс, тоді Лейгі втратив на нього вплив, який він мав перше на секретаря стейту Стетиніюса. Бирнс мусів наперед показати, що він є приязний до Росії і тому уступав їй так довго, доки в публичній опінії не принялося переконання, що це Америка веде приязну політику супроти Росії, а не Бирнс. Аж тепер, коли прийшов час, Бирнс поставив американську заграничну політику рубом до совєтських затій і майже допровадив до кризи. Щоби винайти виновника, деякі сенатори й Лейгі стали вітверто ворогувати проти Бирнса. Оце й дало притоку до поголосок про напруження між президентом і Бирнсом.

Виходить, що тут нема чисто особистих непорозумінь, лише непорозуміння в справах тактики. Важке становище, на якім тепер найшовся секретар Бирнс не є його особистим клопотом, а клопотом Америки. І тму поголоски про непорозуміння між Бирнсом і президентом викликали глибше занепокоєння, ніж це можна було передбачувати.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

Микола Чубатий.

Мобілізація моральних сил християнського світу

II.

Протестантський Світ Проти Неморальних Міжнародних Практик.

Зовсім рівночасно з римськими торжествами з нагоди поставлення нових кардиналів, відбулася в Женеві в Швайцарії, в столиці протестантизму, в місті Кальвіна перша повоєнна конференція представників протестантських церков з цілого світа, щоби обновити та оживити діяльність передвоєнної Світової Ради Церков, що вже перед війною скликала свої конференції до Осльо, Оксфорду та Единбургу. Остання така конференція відбулася ще 1937 року в Англії (Оксфорд-Единбург).

Підібрання часу скликання тої конференції рівночасно з консисторією кардиналів в Римі має, як виглядає, познаки конкуренції не дати себе католикам зіпхнути на дальше місце в житті християнського світа. Представники протестантських церков ще перед закінченням війни поробили старання, щоби навязати нитку порозуміння з православними церквами по всему світу. Такі цілі мала візита примаса Англії, архиепископа з Кентербері до Москви, що викликала такуж візиту представників московського парірха в Англії. Одначе результати з тих візит видно ніякі, бо на конференції церков в Женеві, не було представників православної російської церкви та православних церков з держав совєтських сателітів. І хоча статут конференції передбачає, що це мала бути конференція протестантських та православних церков, надії з православних явилися тільки представники незначних православних громад з Близького Сходу.

Показується, що як в політиці годі погодити демократичний світ та його підхід до всіх справ міжнародного життя з диктаторською Росією, так само і в церковних справах. Годі зійтися представникам протестантів з демократичних країн з представниками російської православної церкви, що стала на службу Кремля.

Кремль радо дивиться на це, коли його православні архиереї та єреї ідуть поміж демократів та роблять совєтську пропаганду, вибілюють Кремль та його нелюдські вчинки, одначе Кремлеви зовсім небажано, щоби його червоні архиереї їхали за границю та радилися з представниками протестантських церков з демократичних країн над справою, що робити, щоби засади християнської моралі були в світі задержані. Тому конференція відбулася без представників православної церкви спід совєтських впливів і звідомлення ствердило тільки, що „Православна Церква, яка має тепер порозуміння співпраці (Воркінг Агрімент) зі Совєтською Унією не була репрезентована на цім зібранню. Це хіба ясно говорить, як ділиться нині світ і яких самообманів треба людству нині виминати.

Як сказано вище, женевська конференція протестантів відбуваючися в тім самім часі, що й римські торжества, тому мала посмак ривалізації, одначе з того саме може вийти для цілого людства та для справи уратування християнської цивілізації, так безцеремонно доптаної нині Совєтами, тільки користь. Ривалізація в добрім в зберіганню основ християнської моралі, може бути принята з вдячністю так само добре католиком, як і правдивим протестантом, для якого християнство не є тільки пустим звуком та формою, з поза якої видна облуда поступовання, що небагато відходить від совєтської аморальности.

Так само можна повитати цю обставину, що московська православна церква не мала змоги бути на конференції в Женеві, бо не повторилося там таке апізорство супроти совєтських насильств, яке ми щодня бачимо в нинішній міжнародній політиці.

Декларація Тимчасового Комітету Протестантських Церков.

В женевській конференції брали участь відповідальні представники протестантизму з Англії, Америки, Німеччини та дрібніших протестантських країв. В результаті утворено Тимчасовий Комітет Світового Союзу Протестантських Церков, що видав свою декларацію вправі теперішнього положення християнського світа викликаного Другою Світовою Війною.

Декларація женевської конференції займає так само, як теж промова папи здетерміноване становище в справі політичних збігців в західній Европі та домагається рівного трактування всіх воєнних збігців в західній Европі „без дискримінації", як говориться в резолюції. Політичних збігців, які покинули свої рідні землі не можна приневолити насильно повертати під владу, під якою вони жити собі не бажають. Їх треба розселити на нових просторах та помогти їм загосподаритися при піддержці міжнародних чинників.

В женевській конференції брали участь теж поважні представники німецьких протестантів; між ними був теж відомий пастор Мартин Німелер, геройський противник нацистичних плянів підпорядкування протестантизму в Німеччині своїй расовій політиці. Німелер просидів кілька літ в концентраційнім таборі за свою засадничу опозицію проти того.

Тому з природи річи конференція присвятила багато уваги справі переселення міліонів німців з Судетів та східної Німеччини. Вона домагається людського трактування тих жертв повоєнного порядку не входячи зовсім в справу політичної натури, себто справедливости та доцільности такого переношування населення взагалі.

Конференція осудила антисемітизм як вислід расової політики Гітлера та його ідеольогічних прихильників.

Яка нині роля російської православної церкви?

Прихильніша політика Кремлю супроти російської православної церкви мала на цілі втягнути пі впливи Совєтів також православні церкви балканських народів та дрібні православні церкви на Близькому Сході. Така консолідація православія під покровом патріярха московського Олексія справді прийшла. З невеликими виїмками нині цілий православний світ стоїть на услугах диктаторської Москви та апробує її вчинки виразно противні християнській моралі. На наших очах відбувається величезне моральне пониження православної церкви під проводом московського патріярха та його повне незаінтересування справою утримання християнської цивілізації в міжнародному житті. Це є грізне немного для цієї церкви, бо в часі, коли цілий християнський світ поза православною церквою мобілізує свої моральні сили до боротьби з комунізмом за утримання основ християнської цивілізації, московське православія ставить православний табор по боці Сталіна та негації християнських ідеалів.

Самі обставини приневолюють католиків та протестантів до якогось роду співпраці проти спільного ворога Кремлю. Таку проблему порушив на сторінках наукового квартальника "Thought", органу католицького Фордам-університету Френсис С. Кемпбел. Автор видить дуже сумні гороскопи для християнської цивілізації взагалі. Її грозить в Европі залив атеїстичного комунізму, подібно як в осьмім столітті іслям залив прямо квітучі країни східного християнства, з якого остали там нині тільки решітки. Таке є можливе в Европі й тепер, коли протестантизм не стане в одній боєвій лаві проти комуністичного заливу протегованого в цілій Европі. В цій боєвій лаві стоїть вже нині тільки католицизм; протестантизм майже невтральний.

Остане протестантизм невтральним, так комунізм готов в Европі перемогти. Тільки спільний фронт католицтва та протестантизму є всилі вийти переможно та вратувати християнську цивілізацію в Европі. Події та енунціяції з Риму та з Женеви дають надію. Оба християнські табори вже вибрали свої шляхи та мобілізують свої сили, щоб протиставитись заливові комунізму. Зате православія опинилось у своїй львиній більшости по тамтому боці барикади.

(Кінець).

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

10)

Звичайно, цей стан не можна поширювати на ввесь час війни, бо вже під кінець 1944 р. в великих містах німці стратили не тільки награбоване, а й багато власного. Цей стан це панував, коли я приїхав до Німеччини.

Докладна й поважна впорядкованість німецького життя, високий матеріяльний рівень його; чисті, привітливі, со]цідно й з достатком побудовані міста й містечка; заможне ремісництво та багатство, що його можна порівняти тільки з нашим селянством на Херсонщині й Полтавщині до 1914 р. — ось що творило багату народню основу в Німеччині. А цеж була тільки половина національного багатства держави й народу, бо до цього треба ще додати найдужчу в Европі індустрію, з її могутніми осередками в багатих містах; велику торгівлю, яка таксамо сприяла збагаченню міст і таксамо приносила державі й народові великі зиски; першорядну, сильну й густу залізницю, яка була одним з найважніших чинників у провадженні війни; великі порти й портові міста та багато сплавних річок — оце в кількох словах високий цивілізаційний щабель Німеччини, яку сміливо можна назвати як не найбагатшою, то одною з найбагатших країн Европи. Німеччина робила враження та по єству й була заможньою країною, що подекуди перевищувала народнім багатством навіть Францію, уступаючи лишень Голяндії. А в порівнанні зі сходом, від Польщі почавши, то її можна було назвати могутньою й дуже багатою країною.

Такий стан панував приблизно до кінця 1943 р., а цілковито занепав під кінець наступного та в початках 1945 р., коли майже всі великі міста Німеччини, як і багато менших міст і промислових осередків попалено й знищено, залізниці сильно порушовано, а індустрію покалічено. Бомбардування одних великих міст забрало може більше жертв, як обидва фронти — східній та західній.

В свій час, не передчуваючи глибокого трагізму своєї обітниці, як і гіркої іронії зрадливої долі, чванився Гітлер:

— Дайте мені Німеччину на десять років і ви її не впізнаєте!...

Дійсно, докладно через десять років Німеччини вже не можна було впізнати. Але додержати двозначну обітницю помогли Гітлерові американські летуни: Німеччина й справді сьогодня вже не існує як могутня й заможна держава. А чому?... Нащо?... Німці мали тисячі інших доріг осягти те, що їм по праву належалось та що запоморочений світ ладен був уже їм признати: більше життьового простору в кольоніях та можливостей торговельної експансії. Замісць чесного й рівного шляху вони вибрали дорогу підступу й брехні.

Зате байка й справді здійснилась, тепер німці без ехидства в душі й в серці можуть скаржитись: ми бідний нарід... Тепер їм повірять.

Але й тепер є ще бідніші народи як німці: їхні жертви.

2

Таксамо розвіялась і друга байка, хоч і іншого походження, коли я ближче побачив німецьке життя. Це байка про терор, примус і неволю німців у Німеччині.

— Бідні німці, під жахливим терором, в ярмі... — казала пропаганда.

За три роки свого перебування в Німеччині я ні терору, ні примусу, ні неволі німців у Німеччині не бачив у більшій мірі, як це могло бути, чи й було по інших европейських державах підчас війни. Крім, звичайно, большевиків, бо то „світ сам для себе".

Населення в Німеччині почувало себе вільно, поводилося без примусу, а свої обовязки, чи й найменше бажання влади виконувало охоче, часто з захопленням і усмішкою. А серед більшости партійних гітлерівців панував аж надто крикливий ентузіязм, аж до нещирости глибока віра (так могло здаватися збоку) та певність у перемогу.

Бо в той час Німеччина ще не зазнала ні единої поразки, ні поважного спротиву на легкому побідному шляхові — як на заході, так і на сході. А якщо на сході німецька армія починала відчувати деякі труднощі, то це вважалося тимчасовим і припадковим. В той час, середина 1942 р., німці святкували перемогу за перемогою. Тоді щойно стихли дзвони по всіх церквах Німеччини, які дзвонили три дні на честь здобуття Парижа, а сім день на честь здобуття Киева. Київ був важнішою перемогою від Парижа! Гітлер стояв на самому верху своєї сумнівної слави, а німці на порозі „раю", чи як вони казали — „нашої мрії", тобто: запанувати над Францією та знезвражізувати Англію, а на сході — заволодіти Україною, вицищивши українців: двіста пятьдесять міліонів „білих рабів" Европи працюватиме на „вищу расу" 100-міліонової Німеччини, спадкоємниці Римської Імперії! Про це вже німці навіть не мріяли, а практично обмірковували, хто й де будуватиме віллі й палаци для відпочинку — в Криму, чи на Київщині?

(Дальше буде).

Д-р Іван Чинченко. (З Полтавщини, Україна).

Перша советська окупація Галичини (1939-1941)

(Надіслане до „Свободи" з Европи).

Працював я тоді, в 1939 році, в Педагогічнім Факультеті, в старій колишній гетьманській резиденції, в місті Глухові. Дня 17. вересня, десь коло 10. години, прийшов я до Інституту і бачу картину: всі студенти і професори біля гучномовця, слухають промову голови большевицького уряду В. М. Молотова. Прийшов я на кінець промови. Добре не зрозумів, про що річ. Чую лише: „війна, війна..." Десь в 12. годині в полудне радіовисильня, вірніше, всі радіовисильні сов. Росії, повторювали промову Молотова, де вже і я почув, що ми, простягли руку братньої допомоги нашим єдинокровним братам Західної України і Білорусі". Сумно і весело стало. Сумно тим, що большевики заволодіють і тим українським „клаптем" землі, де хоч була відносна можливість вільного слова й друку, і що там почнеться жахливий терор НКВД і що кров поллється ріками наших, єдинокровних братів, з Зах. України. Радісно тим, що не дивлячись, під яким „парасолем" то — всі українці будемо вкупі. Почалось відшукування географічних мап Польщі, і „встановлення кордонів" нашої етнографічної вітки на заході.

Вечером і ранком слухалося радіозвідомлення Генерального Штабу Москви про „величезні успіхи" доблестної червоної армії... І слухалося по радіо, в якій біді й нужді живе галицький селянин, як переслідувалося в колишній Польщі українську мову, як галичани радо витали „доблесну" червону армію. У все це вірилося.

Серед українського населення, (особливо серед селян і справжньої української інтелігенції), панував настрій особливої пошани й любови до своїх братів на заході).

У середині місяця жовтня 1939 р. виїхав я до Києва, до Академії Наук України, для затвердження моєї теми науково-дослідницької праці. Зайшов у міністерство освіти УССР, бачу багато людей. Як виявилося, це висилали до Західної України (бо так звали Галичину й Волинь) на допомогу перевести „Українські Народні Збори". Опісля я побачив, що Центральний Комітет Комуністичної Партії в Україні теж „підбирає" і посилає відповідальних працівників для переведення підготови Народних Зборів. Дуже завидував я тим щасливицям, що їдуть до Галичини, побачуть як люди жили в Европі, а найголовніше, що матимуть можливість накупити краму і взуття (бо СССР був такий голод на крам, взуття та одяг, що американець собі навіть уявити не може. Населення було так убого вбране, що один жах був дивитися).

У міністерстві освіти („Наркомпрос") мене також запитали, чи не мав би я охоти поїхати до Львова як професор, добрий організатор учбової і наукової роботи (така була оцінка міністерства про мене). Я мав би допомогти перевести реорганізацію Академію Ветеринарії у Львові на советський Ветеринарний Інститут.

До Львова, до цього сивого українського міста, з дорогою душею, не їхав, а летів би. Вигостування документів на переїзд старих кордонів колишньої Польщі тривало більше як тиждень (перевіряли, щоб не „проліз" „ворог народу"). 20. жовтня вночі два вагони на 49 осіб, відїхали з Києва до Львова. Їхали 4 доби. Це характеризує організацію праці советських працівників залізниці. На занятих теренах західньо-українських земель обявлено військову владу. Влада належала військовій раді Київської військової округи. Але слідом за червоною армією ішли й цивільні урядовці, як партійні, так і советські, але всі у мундурах червоноармійців, щоб цим довести, що комуністична партія і советський уряд України не втручаються у справи новозайнятих земель. Всіх цивільних, що їх посилав Київ, у м. Проскурові переодягли у військові уніформи, а пізніше (як їхала наша група) вже ні.

До Підволочиськ (перша стація за кордоном) приїхали ми 23 жовтня. До потягу нашого попрокидало багато місцевих людей (бо потяг стояв кілька годин). Поприбігали малі гандлярі — переважно жидівські діти. Наші люди кинулися на їжу, що продавалася в стаційному буфеті. Місцеві люди дивляться і дивуються: „люди, що приїхали з такої багатої держави, а так кинулися купувати хліб і інші продукти. Я почав купувати різні зошити і прегарний папір, який ми вже не бачили в себе від 1929 року. Люди, що прийшли „зустрічати" нас, так дивляться здалека і то так холодно. Деж та радісна зустріч, про яку так багато писали советські газети. Поміж вагонами проходжувались два мужчини і одна жінка і так „прегарно" одіті. Я і запитав хлопчика, що то за люди. То вчителі „повшехної школи", відповів хлопчик. Я глянув як убого зодягнені я, професор високої школи. Жаль і сором приступили разом. Далі, коли їхали в Галичині, до потягу входили селяни в капелюхах, хлопці в европейських убраннях, діти теж у гарних вбраннях. Пригадав я собі, як зодягнені дітки в моїй сплюндрованій Матері-Україні, смуток душу огорнув.

До Львова приїхали ми десь опівночі. Боязко прибирались до будинку колишнього воєвідства (бо казали, що поляки нападають на наших людей і стріляють). Ранком вийшли оглядати „капіталістичний город" (місто). Хоч і місяць тому, як після війни, а яке гарне, чисте місто! Люди так чисто і розкішно повбирані, так, що нам соромно було і по місті ходити. Великі черги за хлібом і коло магазину з товарами. Всі, що приїхали з України до Львова, тепер „ганяли" по місті, щоб яко мога більше купити одягу, взуття, краму, особливо дістати добрий годинник. Платили великі гроші; хто скільки заціне, стільки платили. Ціни в кол. Польщі були дуже низькі, порівнюючи з цінами сов. Росії. Ціни росли не днями, а годинами.

Цілий день ми розглядалися і придивлялися хто вріхав і для чого прислали. Щойно на другий день оформили мої документи на „комісаря" Академії Ветеринарії. Всіх робітників, що приїхали з України називали „комісарами", бо ще ніби „військова влада", отже все як було, так і повинно було залишитися, а лише військова влада розсилала своїх представників! Коли я прийшов в Академію, то там вже був один таки дійсно комісар, член партії, у віці 27 років, що не мав навіть середньої освіти, і це присланий до високої школи для контролі і керівництва навчально її наукової роботи! (В сов. Росії партійний білет заступає й університетський диплом, і документ про надання наукового ступня і ученого звання і будь який документ). Стидно мені було входити на подвіря Академії, коли я лише на брамі зустрівся з головним портієром, як він елегантсько був убраний. Він портієр... а я професор, бувший член-кореспондент Академії Сільсько - Господарських Наук! В цей час якраз проходили вписи до Академії і я „з головою впірнув" у працю, щоб яка мога більше вписати українців на студії, до Академії, бо за Польщі наших людей не допускали до науки у високих школах. Наприклад, до цієї Академії на 100 новопринятих студентів, вписували лише 6 українців.

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

ОСТАЛИ РУЇНИ І СТИРТИ ТРУПІВ...

Гром. В. Дідик, головний радний У. Н. Союзу, переслав нам з Дітройту оригінального листа, якого одержала одна українська родина з Европи, з скиталъщини, з якого подаємо ось що:

∴

...Стараюся усіми способами скомунікуватись з Вами, але годі. Сьогодні висилаю уже пятий лист, а рівночасно пошукування до американських часописів...

Тиняюся на чужині уже два роки. Вся наша рідня пропала через червоного ката серед страшних тортур. Остали тільки руїни і стирти трупів невинних дітей, жінок і старців, бо про молодь — то вже не питайте... Гітлер вимордував міліони наших людей, а тепер червоний кат докінчує його діло. Ідуть далі масові розстріли і вислки на Сибір. Так то нас „виволяють"...

Не гайте часу, робіть зібрання, домагайтеся прогнання червоних катів. Може ще хто вратував би життя на засланню, як досі остав живим. Що ви там зробили, що віддали цілу Европу червоному катови, що мордує людей міліонами? Де є воля людини? У вас не знають, що червоний кат готовиться і на вас? Підсотовляє грунт, а потім нападе... Чи хочете гинути так, як ми і ціла Европа? Ми пройшли терновий шлях і знаємо краще інших, ким є червоний кат... Ми витерпіли один терор і другий (большевицький і гітлерівський)... Ми знаємо, що є голод, побої, ломання костей, обдирання шкіри, виколювання очей, обрізування ух, язиків, викручування полових частей тіла, печення залізом, вязання кільчастим дротом, обливання бензиною і палення, як це мало місце біля Долини, де червоні кати замордували 18 молодих дівчат за український націоналізм...

Союзники червоного ката не знають, що їх жде те саме, чого зазнає „освободжена Европа". Червоний кат держить на них ніж за пазухою. Вкороткі кинеться на них, а власні діти поможуть мордувати батька і матір.

У нас був фронт півтора тижня. Недобитки добив червоний кат розстрілами і засланням на Сибір. Нас остало всього 12 осіб і ми опинились на чужині... Пройшли ми всі страхіття війни, включно з голодом і епідемічними хворобами. Та Бог нас охоронив...

—o—

Конвенційні проекти

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Проекти, ухвалені на зборах Бр. св. Йосафата, від. 217 У. Н. Союзу, що відбулися 17. лютого 1946:

1. У кожній більшій місцевости, де є кілька відділів У. Н. Союзу, повинен бути наставлений місцевий організатор членів для У. Н. Союзу.

2. Нагорода, яку уділює тепер Союз для секретарів, є вповні вистарчальною, але треба подбати на конвенції за те, щоб нагородити краще предсідників і касієрів.

3. У. Н. Союз повинен видавати кожного року книжковий календар для усіх членів безплатно.

4. Конвенція повинна вибрати ще одного урядника для праці в головній канцелярії У. Н. Союзу. Такий урядник мав би завідувати і дбати тільки про інвестиції У. Н. Союзу.

5. Давати поміч на студії для членів У. Н. Союзу та для дітей членів.

6. Дати можність таким членам, що вступили до Союзу 25 чи більше літ тому, підвищити тепер своє обезпечення, бо тепер статут не дозволяє, як член досягне підповідного віку.

7. Приймати мужчин у члени до віку 65, а жінок до віку 56.

8. Дати всім членам більшу дивіденду, або знизити їм вкладки.

9. Завести такий спосіб уділювання дивіденди, щоб член, як бажає, міг лишити свою дивіденду в організації, так, щоб опісля він міг дістати більшу суму обезпечення.

10. Поправити пар. 10 статуту в такий спосіб, щоб делегатом не міг бути не тільки урядник якоїсь іншої подібної організації чи компанії, але також і його заступник.

За уряд від. 217 У. Н. Союзу:

П. Паснак, предс.
Т. Шургот, кас.
А. Іванів, секр. і делегат
М. Рудий, делегат

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Тов. Любов, відділ 45 У. Н. С., на своїх звичайних зборах дня 10. лютого поручив своїм делегатам ось такі проекти:

1. Звільнити від вкладок всіх тих перших членів-піонірів, що були при заложенню У. Н. С. в першім році.

2. Завести ще один рід обезпечення до висоти $5,000, а також обезпечення так зване „Добл Індемніти" з вкладками одного доляра від кожної тисячки.

3. Поправити спосіб приймання нових членів, в той спосіб, щоб молодих кандидатів до віку 20 приймати без лікарського посвідчення, на малу суму обезпечення. У таким випадку, ці питання, які ставить до нового кандидата лікар, може поставити даний організатор, чи секретар відділу, тут не розходиться про кошти оплати лікаря, але про те, що молодого кандидата на члена трудно затягнути до лікаря.

Михайло Дубас, предс. і делегат; **Антін Гарасим**, кас.; **Мик. Сеник**, секр. делегат.

—o—

АНСОНІЯ, КОНН.

Членці й члени від. 262 У. Н. Союзу ухвалили на своїх місячних зборах такі проекти:

1. Члени, що платять до Союзу більше як 25 літ, повинні дістати вищу дивіденду.

2. Виплачувати нагороду за нових членів також і тоді, як даний член бере друге додаткове обезпечення.

3. Приймати жінок до Союзу до віку 55, на суму $500.

4. Як можливо, підвищити суму обезпечення в клясі II. Молодечого Департаменту з $400 на $500.

5. Замісць висилати новим членам при вступі відзнаки, які багато коштують, а яких члени звичайно не носять, то краще обернути ці гроші на якусь кориснішу ціль.

6. Треба конечно кілька організаторок з молодих дівчат, які малиб кращий доступ до молоди, та організували цих дітей, яких є вже так багато серед родженого тут покоління.

За уряд від. 262 У. Н. Союзу:

Емілія Геряк, предс.
Стефанія Бері, кас.
Олена Придун, секр. і дел.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

15. березня 1906.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

В Йонкерсі, Н. Й., заснували члени тамошнього хору, хлопці й дівчата, товариство „Боян" з цілью: будити йонкерських українців до свідомости й народної праці. — Касовий звіт У. Н. Союзу за лютий 1906. виказує в приходах $5,343.53, а оставшу з кінцем січня готівку на $26,036.53. По відтрученню видатків загальний стан каси виносить $22,229.71. Нових членів в лютім прибуло до У. Н. Союзу 151. — Звіт з річної конвенції Сестричного Братства св. Ольги в Америці, відбутої 28. грудня 1905 р. в Блумфілд, Н. Дж., виказує стан каси $1,663.82. Організація виплатила одну посмертну запомогу в минулому році в Ню Йорку. Гроші ухвалено роздати між усі відділи, відповідно до їх числа членок. Посмертне має бути по $150 з головної каси. Сестричне братство існує вже 8 літ. До головного уряду вибрані: голова й духовний управитель о. М. Підгорецький, голова секретарка Емілія Струтинська, головна касієрка Е. Калакура, головний організатор о. Н. Струтинський. — Перше американсько-українське віче в справі подій у старому краю відбулося в Ніоарку дня 3. березня. Ініціятором віча був о. Н. Струтинський, він відкрив віче, а потім виголосив одну промову. Інші бесідники: І. Новицький, І. Кичко, С. Чернецький, М. Любимець, О. Фентон. Зібрано $12.25 на потреби старого краю.

НОВИНКИ З АМЕРИКАНСЬКОГО ЖИТТЯ.

У Пітсбургу заложили корпорацію „Юнайтед Стіл Ко." з закладовим капіталом $1,242,213,100, щоби викупити теперішні залізні гути і вальцовні і створити одно велике підприємство. — У Ню Йорку почали будувати найвищий на світі будинок, а це Сингер Билдинг, коштом $1,500,000. По середині має бути вежа на 40 поверхів. — У копальнях твердого вугілля підготовляють страйк. Причини: компанії не хочуть признати юніям виключного права до праці; не хочуть згодитися на 8-годинний день праці; не хочуть підвищити платні без підвищення ціни вугілля; не хочуть колектувати вкладок до юнії при виплаті платні робітникам.

ЖАРГИ

Цілковитий господар вдома.

У старинних часах — так переде народнє оповідання — жив цар-государ, який хоч був необмеженим володарем над своїми підданими, то над ним самим панувала його жінка-цариця. Цар хотів раз провірити, чи то лише він є в такім положенню, чи може й його піддані мають жінок, що над ними панують. Отже він казав розтрубити по цілим царстві, щоб самі мужчини зійшлися над майдан під столицею на велику раду. А було між ними люди всіляких занять і стану. Були високі достойники, були поміщики, були селяни, купці, промисловці, робітники, заробітники, вчені, невчені й прості. До всіх них заговорив цар:

— Як хто з вас у своїм сумлінню почувається що він цілком вільний господар у своїй хаті і не потребує слухати своєї жінки, хай перейде під оцей червоний прапор. А хто почувається свобідним і не чує примусу слухати своєї жінки, хай стане під отим другим, білим прапором!

І завоушилося як в улию. Почали на випередки переходити масами під червоний прапор. Цар з усмішкою на обличчю приглядався цій мандрівці і думав, що ніхто не стане під білим прапором. Але зирк: стоїть там один самісінький чоловік. Кличе його цар до себе й питається:

— Ти можеш справді сказати, що ти не боїшся своєї жінки і почуваєш себе вільним?

Відповідає чоловік спід білого прапора:

— Я не боюся своєї жінки, бо я зробив те, що вона казала.

— А щож це таке?

— Як я виходив з дому на сьогоднішне зібрання, вона сказала мені: „Не йди за товпою, тримайся осторонь від неї!".

СПИС ЖЕРТВОДАВЦІВ

У ДОПОВНЕННЮ ФІНАНСОВОГО ЗВІТУ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(ЗА МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ 1945)

Джолієт, Ілл. 111 від. УНС зложили по $10: М. Болеховський, О. Бердин; по $5: Ю. Лукеник, Я. Павчак, І. Горняк, І. Гуцул, Ф. Гуцул, І. Федак, П. Федак; І. Козак $4; по $2: Н. Куцик, М. Цегельник; М. Віщун $1; з каси відділу $36.

Смітвіл, Па. Український, Катол. Допомоговий Комітет $45. Зложили: о. С. Грицнак $5; по $2: І. Бунда, Т. Зазворський; по $1: В. Бережанськей, І. Бунда, Д. Солян, І. Бережанський, С. Зазворський, І. Циктич, О. Руснак, Т. Дяк, Д. Бунда, С. Полік, А. Зазворська, М. Зазворський, Т. Бунда, М. Бережанський, Ю. Івасів, А. Колесар, Е. Зазворська, Г. Йоп, М. Стахурська, І. Бляха, Д. Копильчак, К. Васильків, С. Йоп, Т. Бунда, К. Вархоляк, Л. Корп, Е. Зазворський, М. Вона, М. Струнговський, І. Струнговський, В. Струнговський.

Вілтон, Н. Д. Укр. Доп. Комітет $25.50. Зложили: Д. Савіцький $10; по $5: Я. Петрик, А. Цапик; М. Козак $2.50; А. Зварич $2; А. Венсен $1.

Клівленд, О. Збірка у п. Демковича: І. і М. Демкович $3; по $2: Г. Петришин, М. Колодій, Н. Задорецький; по $1: В. Лантар, І. Лозінський, М. Ярош, о. Д. Лищишин, М. Когут, В. Баранський, В. Юрчишин, О. Тремблюк, П. Юрчишин, А. Бенис.

Ньюарк, Н. Дж. 110 від. У. Н. Помочі, збірка на ювилею: по $3: М. Гураль, В. Осадчук, А. Воробець; по $2: І. Пол, Н. Рівак, по $1: Я. Шишковський, М. Фік, Ф. Сенгелевич, Марцелюк, о. Весоловський, С. Гарматюк, Й. Кукура, Н. Кравець, П. Ковадло, Т. Сківінська, І. Модровський, Н. Боднар, Фурда, В. Корнсинивич, І. Бурачик, А. Шеремета, П. Воробець, О. Драч, С. Доля, Гура, Чопій, П. Урбанський, С. Ґелей, С. Глуханик, В. Явдошин, М. Задойко, Т. Пристач, Г. Ковадло, М. Марків, М. Шешковська, А. Хавлюк, П. Псуй, Н. Боднар, К. Височанський Р. Біловус, М. Павлусь, С. Богда, В. Біловус.

Провіденс, Р. Ай. Доп. Ком. при укр. православній громаді $245. Зложили: укр. православна церква $100; по $25: о. Й. Желіхівський, О. Рекрут, Укр. Амер. Клюб; по $10: Я. Рекрут Мохнацька, Д. Рекрут, П. і Е. Накопінськей, Г. і П. Луска, Й. Хоптовний; по $5: І. Витязь, Л. Гумляк, М. Дутка, С. Саска.

Ню Йорк, Н. Й. Тов. Дністер $534.52. Зложили: Тов. Дністер $25; С. Ковальчук $15; по $10: Медвідь, С. Шевців, М. Гуцалюк, А. Григус, П. Цмайло, Я. Кулинич, І. Якимів, П. Гаврис; по $5: Н. Добрянський, С. Пухір; Г. Вітович, А. Савула, І. Демко, Г. Гармаш, М. Сосницький, І. Мельник, М. Мельник, І. Дика, Ю. Лиса, М. Януш, П. Бих, В. Гнатів, Е. Захарчук, А. Свитак, $. Левкович.

З Листопадового Свята $173.14.

Петро Задорецький (збірка) $80. Зложили: тов. Могильниця, 75 від. У. Н. С. $50; по $10: Н. Гайда, П. Гончарик; по $5: І. Лазорик, П. Шевчук. Організація Жіночої Помочі 3. від. СУА (збірка) $76.38.

Ст. Луіс, Мо. Збірка $15. Зложили: М. Кульчицький $5; по $1: І. Була, І. Якемів, П. Лесів, С. Василюк, Й. Викрикач, п-ні Заслоцька, Павловський, П. Гудима, І. Василюк, І. Андибур, І. Грамоцький, п-ні Павлюсь, С. Єзуськo; по 50 ц.: п-ні Пристай, М. Федина, п-ні Криса, п-ні Ганек.

Честер, Па. Збірка на вічу. Зложили: по $25: Укр. Амер. Кат. Гор. Клюб, Д. Яворський; по $10: Бр. св. Николая, о. В. Білинський; по $5: Л. Рогач, С. Рогач, Ю. Рогач, П. Звіжанський, І. Витязь, М. Литвинко, Р. Косек, М. Матковська, Р. Фелікс, М. Момот, І. Момот, І. Борсук, О. Проциши, А. Барон, М. Ковальчук, Р. Рибак; О. Ковальчук $4; по $2: М. Курило, А. Олійник, Ю. Дольська, І. Клиса, В. Опалинський, Е. Закорчемний, К. Іщук, Ю. Комановський, С. Олійник, І. Ізбанський, Н. Демовий, Ю. Гачак, М. Артимович, п-ні Гідух, Т. Кейн, Р. Бичковський, Т. Ридзік, О. Вовк, В. Бандровський, Г. Гаврилюк; по $1: Д. Браус, Г. Блашкевич, п-ні Курмач, М. Бернад, п-ні Головчак, П. Дешевий, М. Говен, С. Пітнор, Ю. Панько, П. Чучман, А. Кроль, С. Гук, І. Жреба, д-р Л. Цегельський., Т. Комановська.

Магоной Сіті, Па. Збірка при церкві св. о. Николая зложили: Н. Батіг $20; від. 103 Укр. Роб. Союзу $15; по $10: від. 305 У. Н. С., М. Осадчук, Н. Максимчук; по $5: М. Гайдамака, М. Тихоневич, Н. Непийвода, Н. Іванко, М. Гентош, о. В. Титар; по $2: І. Качмарчик, М. Качмарчик, Я. Семенюк, І. Козій; по $1: М. Гуменюк, А. Качмарчик, П. Рудий, В. Самусь, Ф. Касіян, К. Самотник, І. Ярostовський, С. Хрунь. Дрібними жертвами $9.

Ковтсвіл, Па. Укр. Прав. Парохія Сошествія св. Духа збірка $212: Зложили: з каси $54; Модерн Сервис Клюб $30; Стефан Поперечний $15; по $10: Сестрицтво Церковне, Павло Заплітний, Михаїл Пик, Андрей Грецький, Петро Липко; о. Іларіон Врублевський $6; по $5: В. Чернецький, М. Кобилянський, Й. Урбан, Т. Грущак, А. Кінька, В. Урбан, Й. Кошовський, К. Монька, М. Славко, Г. Гасій, Н. Катиринів, І. Горбинський, по $3: Я. Ковальський, П. Грущак, П. Боднар, Ю. Даньо; Н. Диникевич $2.50; по $2: Т. Меньничук, А. Бокало, Й. Грущак, В. Августин, П. Панасюк, Й. Криворука, М. Москуля, П. Мудрий; по $1: Й. Петрович, І. Юзьвяк, І. Вілкс, І. Лебіть, І. Пасєчнік, І. Юрчук, І. Маламон, Д. Лебіть, Ст. Дмитрик, А. Зупка, В. Кравчук, В. Хандога, Гр. Чернецький, П. Славко, В. Бейба, М. Максимів, А. Попіряк, М. Шуманська, М. Воловнік, М. Гачак, Й. Кобилянський, С. Тавбор, Г. Паховчишин, М. Тимошик, М. Пискор, І. Маньків; Ник. Окарінська 50 ц.

Мілвокі, Віс. Збірка підчас Листопадового Свята $100. Зложили: Тов. ім. Івана Франка, від. 103 У. Н. С. $33.22; Теодор Барсук $10; по $5: Іван Джеґобс, Іван Шеремета; А. Ковтун $3; по $2: о. В. Дяків, Ксеня Колодрубець, П. Стецик, В. Голд, І. Сенчишин, М. Хомета, Й. Сенчишин, Й. Псюк, В. Яремчук, Г. Дац, Б. Оришена; А. Стрижецька $1.50; по $1: І. Пунько, Д. Романський, Т. Танін. Збірка дрібними $15.28. Михайло Адамчук $2.

Олифант, Па. Злуч. Доп. Комітет і Союз Українок збірка. Зложили: Союз Українок в Олифант, число 10, $301; Союз Українок в Олифант з нагоди родинної оказії $19; Клюб Влів і Вдівців зі своєї каси $37.55; Сестрицтво Серця Ісуса при церкві Св. Кир. і Метод. $25; з 50-літнього ювилею УНС, від. 86, $20; о. Іван Ортинський $25; Марія Кондрацький, член від.86 УНС $25; Текля Турко чл. від. 406 УНС $25; Пелагія Спринь і Михайло $20; Андрій Тарас чл. від. 406 УНС $12.45; Анна Душний $10; Марія Демський $10; по $5: Демко Хомин, Григорій Костик, Павло Саламаха, Тимко і Марія Нагірний, Юлія Цуцура, Анеля Височанська, Катерина Бараник, Сест. Св. Марії і Анна від. 407 УНС, Іван Стрілка, Методій Келичава; по $2: Н. Пронько, М. і Ева Щурко, Марта Мазуркевич, Ю. і Зофія Равкер, Анна Дуїк; по $1: Анна Бараник, Константина Ступак, Я. і Марія Демський, Юлія Венько, М. Пастирнак.

НАЦІСТ Ч. 2, себто Герман Ґерінґ, звертає ще раз, чи не останній, увагу світа на свою особу: Бачимо його, як зізнає у своїй обороні про повстання націстівської партії, її ідеольогію, Гітлера та ролю, яку він грав за влади націстів.

Шукають своїх рідних

ҐРУПА В.

УВАГА: Пишучи до Укр. Доп. Комітету, проситься з початком листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

* * *

1. Натулака Івана з Худиковець, Борців, шукає Ісаюк Павло.
2. Макаревича Михайла із Снятина, тепер правдоподібно в Монтреалі, в Канаді, шукає Анна і Наталія Макаревич доньки).
3. Стопчинського Адама з Пістині, Косів, правдоподібно тепер у Вінніпегу, Канада, шукає Стопчинський Роман (брат).
4. Стецко Анну і Івана (Ню Йорк), шукає Сірий Михайло, Сянік.
5. Пастущин Агафію (правдоподібно в Рочестер), шукає Васьків Семен, Пуків. Рогатин.
6. Гнатова Антона шукає Гнатів Степан з Лопушниці.
7. Білецького Павла, Гриншина Василя шукає Білецький Миколай з Угерська, Стрий.
8. Качку Зазулю, шукає Фок Михайло з Крачкова, Перемишль.
9. Іваник Ксеню (правдоподібно в Монтреалю, Канада) шукає Барбарук Михайло.
10. Хомняка Івана (Канада), шукає Кіселик Василь, Перемислів, Сокаль.
11. Ліпючеву Ліду Петрович з Царицина, правдопод. тепер в Каліфорнії, шукає Костелів Валерій Михайлович.
12. Ґайовського Прокопа, о. Кучера, о. Степана Баландюка, о. Антона Борсу, шукає д-р Сось Осип з Чорткова.
13. Енді Марусю з Іванчуків в Аргентині, шукає Качорівська Анастазія.
14. Качорівського Мирослава, Побережка Стефу, Юлефа і Еміля, в Канаді, шукає Качорівський Володимир.
15. Качорівського Маріяна, Степана і Юліяна в Аргентині, шукає Качорівський Володимир.
17. Задорожну Анну (Пітсбург), шукає Ярославич Катерина (сестра).
20. Будного Онуфрія і Павла (в Бразилії), шукає Ткачук Михайло, Кадьне, Зборів.
21. Паславського Михайла з Бібрки, шукає Петрущак Михайло.
22. Улятовського Йосифа (Загорів, Турка), шукає Янечко Петро.
23. Крохмального Михайла і Евгенію, шукає Рибак Теодор, з Ляшок, Перемишляни.
24. Дацишина Андрія, Околіту Андрія тепер в Йонкерс, Н. Й., шукає Соколовський Йосиф.
25. Іляченка Павла з Воронків, Київщина, шукає Фесенко Андрій.
26. Калецького Богдана зі Львова, шукає Лукомський Мілій.
27. Кобельника Івана з Харківщини, шукає Кобельник Антін.
28. Матаща Михайла (Радехів), шукає Маїк Дмитро.
29. Брод з с. Добра, Ярослав, шукає Брод Марія (сестра).
30. Совюк Анну, Параску і Дорку, шукає Грінів Тося з с. Коріпів, Станиславів.
31. Бакалець Архипа і Трохима, Василишина Лівонта, Мацоху Івана, Баранюка Пателеймона, шукає Бакалець Григорій Спиридонів, з с. Терещівці.
32. Матвійчука Олексу і Юстину, Киричишиного Гриця, Котюка Максима, Хлоня Григорія, Діденка Павла, шукає Педосюк Макар з с. Терещівці.
33. Барана Івана, шукає Патер Антін з Угнова, Рава Руська.
34. Романишина Василя, Копач Анну, шукає Романишин Дмитро з Глубічка Великого.
35. д-ра Олександра Сушка, Бандера С. Л., Угорчака Семена, Гриньовську Ірину, Туранського Володимира і Олексу, шукає д-р Гриньовський Володимир з Тисьмениці, Станиславів.
36. Січинського Мирослава, Котовича Олександра, Ґвоздика Евгена, шукає проф. Ващук Олександер.
37. Трофімовського Евгена, Шурилина Олександра, тепер оба правдоподібно в Гавані, Куба, шукає Трофімовський Сергій з Харківщини.
38. Лихманюк Анну тепер в Австрії або Німеччині), шукає Пешкевич Михайло (муж) тепер в Швайцарії.
40. Завалишину Олену Константинівну, шукає Максарова Зоя Леонтівна.
41. Ресляр Марію (Ню Йорк), або Рочестер, шукає Решітник Василь (брат).
42. Учитель Малий Харлампій, шукає Кобуру Миколу, в Ню Йорку.
43. Лодимський Михайло, шукає чоловіка тітки рідної Жужко Василя, ур. в Команчі. Має коло Ню Йорку свою фарму. Дружина його Феня Шішко.
45. Мельничук Олексій шукає брата батька Павла Мальцізк, який був в Ню Йорку.
47. Яблінський Семен, шукає тітку Родовську Юлію, (з дому Яблінських) з с. Коростенка, Коросно, стрийка Яблунського, 60 р., ур. в с. Коростенко, пов. Коросно, в Ню Йорку.
50. Васильків Петро, шукає Василькова Івана ур. в с. Хащів, пов. Турка, мешкав в Інкстон, Па.
51. Харів Микола, шукає Харіва Гриня з с. Браші, повіт Дрогобич, кравця, мешкав у Філядельфії.
52. Самусь Федір шукає стрийка Самусь Миколу ур. в с. Яблунька Нижня, пов. Турка, стрийка Самусь Василя, ур. в с. Яблонька Нижня, пов. Турка, мав свій гараж, мешкали в Ню Йорку.
53. Кулініч Микола шукає Кулініч Петра, в Ню Йорку, Кулініч (Зибайло) Ксеню в Ню Йорку, Кулініч Петра (Петрова) в Ню Йорку, Молащ Дмитра, в Ню Йорку.
54. Констанкевич Йосиф кравець, шукає вуйка Лупківського Івана, в Ню Йорку.
55. Кухарижін Олекса шукає сестру жінки Вахоцьку (Сужецьку Аполонію в Шікаго, сестру жінки Новак (Сухецьку) Марцелію в Шікаго.
57. Сирко Ілько шукає стрийка Сирко Семена в Ню Йорку, ур. в с. Бобриці, пов. Турка, стрийка Сирко Павла, ур. Бобриці, пов. Турка, в Ню Йорку.
58. Логінович Йосиф шукає рідну сестру Еленівську (з дому Логінович) Йозефу, мешкала в Ню Йорку.
59. Ящук Михайло шукає тітку Підкарчемну Марію, ур. в м. Золочеві, з с. Жуків.
61. Онишків Рузя шукає тітку Вавір Еву ур. с. Загутине, п. Шепик, мешкала в Ню Йорку. Дядька Вавір Стефана, ур. в с. Загутень, пов. Шепицького, мешкав в Ню Йорку.
62. Ящук Василь, шукає брата Ватрос Григора, ур. с. Жуки, пов. Золочів, брата Ватрас Михайла, мешкав в Ню Йорку.
63. Вовчик Онуфрій і Ірина (Ню Йорк) шукає д-ра Ярему Івана, Кархут Дмитро, Пітсбург або Кенсес Сіті, шукає Волосянський Теофан, Михайло і Марія.
64. Лопадчина Івана, його сестру Марію. Обоє з Хишевич, пов. Рудки, шукає Береза Михайло син Андрія, з Хишевич, пов. Рудки.
65. Кравця Трохима, двоюр. брата. Живе в Бразилії в Сао Павло, Капітонія Митрофана, шваґра з Порто Алеґро, шукає Бойко Леонід, син Івана із Козачка, пов. Перемишль.
66. Тітку Галайко Леоніду, зам. Бодачка, живе в Бофало, двоюр. сестри Ольги Боднар, дочки Івана й Анни Маланюк, виїхала до Канади 1922-3 р., шукає Боднар Дмитро с. Микити з Коропця, пов. Золочів.
68. Шульги Степана із Глиням, коло Львова, який виїхав з рідною до Канади 1939 р., з жінкою Анною, сестрою Марією. Дочками Оксаною, Марією і сином Іваном, шукає Дичок Іван с. Григорія з Глиням, пов. Перемишляни.
69. Брата Паськів Павла із Здвижеція, пов. Броди. Живе в Канаді в місті Фенін-Фльон, Ман., шукає Дзвінік Павло, с. Пантейлемона і Софії Польової з Маркополя, пов. Броди.
70. Жінчиного стрия Миколу Хавтура, шукає Когут Йосиф з Хороброва, пов. Зборів, зять Петро Хавтура.
71. Строя Миколу Лещишина, с. Матвія і Варвари, шукає Лещишин Микола с. Михайла й Марії Масної, із Поручина, пов. Бережани.
72. Стрия Липку Дмитра або його сестру Липку Анелю із Сільця, пов. Підгайці, в Канаді, шукає Липка Дмитро с. Миколи й Теклі з Сільця, пов. Підгайці.

Всіх пошукуваних проситься голоситись подаючи групу і число до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

ТАРЗАН, ч. 1348. Поволока цивілізації.

Могутні руки малпи стиснули горло драба.

Потім Джако зробив щось дивне.

Він стягнув блюзку з великого апаші і вдягнув на своє дивовижне тіло.

Ця переміна нагадала дивній малпі її щасливі дні, коли вона була вихованкою в домі д-ра Дібоа.